

FEJÉRVÁRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
3 évre	3 K.	1 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	1 évre	9—K.
12 évre	12 K.	1 évre	18—K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Ezent István-tér 1.
 Telefon 202.
 Egyes szám: 4 fillér.
 Hirdetés díjazásbás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Magyar embernek nem szabad megfeledkeznie arról, hogy a háború győzelmes befejezése az életmiskérdéstől függ. Az új termésig csakis a legnagyobb és legöntudatosabb takarékossgal tudunk kijönni a még meglevő készletekből. Ákinek elrejtett esésege van, adjon belőle a nélkülözőknek. Mindenki szabja szűkebbre a napi elejét. Iki ezt nem teszi, rossz hazafi. Rosszabb, mint az utolsó oláh, aki ellenséget vezetett be Erdély bérceibe. Ne feledkezzünk meg a világháború legfontosabb jelszaváról: Takarékoskodjunk az életmiskerekkel.

Háborus pótlék.

A lavinát a hegycsúcsokon egy kis szárnnyarebbsége szokta megindítani. A mi városi tisztviselőink háborus pótlékának lavináját Piliikta Mihály városi rendőr indította meg. Az ő, nagylelkűen megszavazott 500 koronája után észbe kapott a rendőrség, a díjnokok, a tanítók, a számvétség, a jegyzők, mérnökök stb. stb.

Ha Piliikta Mihálynak jogos, miért ne volna méltányos nekünk is?

A jog és méltányosság alapján rohan feléle most már a háborus pótlék lavinája, elsodorra maga előtt apró nebutásvirágokat, szürös belendeket, bokrokat, sziklakat mindaddig, míg a meglegedés völgyében meg nem pihen. Legalább egy rövid ideig tartó meglegedés völgyében.

Mert a háború okozta nyomórusagot meggyógyítani, a nyitott égő sebeket behegesztetni lehetetlen. Azért csak időleges enyhítéstől lehet szó, mellesleg odavetvén a koncot, a béke várását, hogy rajta rágódhassanak.

A drágaság olyan ma, mint a megvadult páripa, kiabálhatsz neki, hihatod, csalogathatod, nem érü meg a szép szót, nyargal, letiporja, aki az útjába akad, port rug a szelidítő gazdájára szemébe s varni kell, míg vagy kifárad vagy valami véletlen — talán a béke — megállítja a rohanásában.

Mindenkinek az állapota tűrhető ma, aki valamit eladhat. Bármit adjon el, azon mindenen nyernie lehet, a munkán, a földön, a ruhán, az élelmiszeren, a söprűn, a talicskán, mindenben. Az eladandó tárgyaknak nincs ma megfelelő konkurrenciájuk. Sokkal több a vevő, mint az eladó, nagyobb a kereslet, mint a kínálat. Ha az eladó nem jönne rá a maga esztől (ilyen kevés esze kevésnek van), hogy az árúját drágán adja el, megtanítták rá a vevők. Olyan árakat igényel, amelytől annak nyitva marad a szája. Ha hatósági akadályok állanak az utba, nem

szűk a közgyűlésnek, hogy nem esz, hanem ötlet szerint dolgozik. Amint eresülünk, a csütörtöki közgyűlésen indítványokat nyujtának be, hogy a részleges háborus pótlék helyett általános, kivételt nem tűró segélyezés induljon meg. Ne vegyenek ki senkit, még a nyugdíjasokat sem. A segítés alulról induljon ki és ne felülről. Ne történnék az, hogy a nagyoknak megadván a méltányos percentet, mire a kicsinyekhez érnek, kiürüljön az igazalmas lehetőség kasszája. Mindenkinek a létminimumát kell ma a mérlegre vetni. Nagyon helyesnek tartjuk azt az indítványt is, amely a tisztviselőkről úgy is akar gondoskodni, hogy élelmet szerez be s azt a

az eladónak kell kitalálni, megtanítták rá a vevő, hogy a hatósági ellenőrzést hogyan lehet kikerülni. A vevő venni akar minden áron, mert föltétlenül szüksége van rá, ha nem akar ehezni, rongyoskodni, fájni, nélkülözni. Az eladónak le kellene mondania a felkínált haszonról, altruistának kellene lennie, morálfilozófiával kellene töltögetnie, ha a régi magaslátokat nem akarja elhagyni. Aztán összekeveredik a jog, az igazság, a becsületes haszon az árdrágtással, az ursorával, a kiszípolozással, a nyuzással, az istentől való elrugaszkodással. Mindenki védi magát, száz okkal magyarázza, hogy neki mire, miért van joga, hogy viszont belőle mit zsarol ki mindenki, akitől neki valamit vásárolnia kell. Es meg van győződve, hogy neki igazza van. Amióta a nagy gazemberek szabadon lötnak futnak (pardon! ha nagyságos lábaikkal érintik az anyaföldet) azóta a kis gazemberek fölülk vásárolják a flastromot és a patentot. A hal a fejtől bűdösödött.

Mindenki ilyen helyzetben van, aki elad: a kereskedő, az iparos, a termelő s aki a tudományát pénzért értékesíti.

Azonban minden rud arra jár rá, aki semmit el nem ad és mindent mástól kell vásárolnia.

A háború sorsüldözöttjeiről nem szölok. Azoknak nincs kibe kapaszkodniuk, csak az Unistenbe és az irtalomba.

A hivatalnoknépen azonban lehet is és kell is segíteni.

S azért kell, azért muszáj rajtuk segíteni, mert lehet rajtuk segíteni.

A háború harmadik esztendejében az ő helyzetük egyenesen kétségbeesztő s minél kisebbek, minél tehetetlenebbek, annál kétségbeesztőbb a helyzetük.

S mivel Piliikta Mihály megindította a lavinát, a jövendő közgyűlés nem mondhatja azt, hogy nem lehet mindenki Piliikta Mihály. Igenis, ami jog szerint megillette Piliikta Mihályt, az méltányos a többi szenvedőnek is. Itt nem lehet kivételeket gyártani, mert különben homlokára

beszerzési áron — juttatja nekik. Erre a vármegye adott már jó példát a télen.

Ha Székesfehérvár közgyűlése belemegy a segélyezés munkájába, olyasmit tett, amit esz és sziv szerint mindenki jónak talál. Valószínű, hogy csak az állammak ad előleget, amelyet az később visszapótol. Nem jár az országban legelő, mert előtte már más törvényhatóságok is jártak jó példával. Annyit semmi esetre sem tehet, hogy minden igényt kielégítsen, de hogy a város anyagi lehetőségein belül kell a jötelemnyekre vállalkoznia, azt mindenki elvárhatja tőle.

Bilkei Ferenc.

Fejérvármegye vöröskeresztesei. Hadikórházak a vármegyében.

Emlékezzünk csak vissza a múlt évre. Micsoda fenséges felémelő és sok elismerésről, áldozatkészségről beszéltek azok a cikkeink, amelyeket Fejérvármegye vöröskereszt hadikórházairól irtunk.

A Vöröskereszt jelvénye alatt működő és emberbaráti célokat szolgáló hadikórházak száma ma már nagyon megapadt a vármegye területén. Senki sem csodálhatja ezt az általánosan tapasztalt jelenséget, hiszen a helyi társadalom áldozatkészsége, a mérhetlen drágaság és a nehéz megérthetés miatt már teljesen kimerült és jótékony-ságot nem tud gyakorolni, mert magának nincs semmije. Elismerést érdemelnek azonban a társadalom tagjai, kik a megmaradt kórházaknál a nehéz viszonyok között is lelkiismeretes odaadással és nem csökkenő emberbaráti érzéssel vezetik a sebesült katonák ápolását.

Az adonyi járás vöröskereszt kórházai.

Az adonyi járás területén megszűnt a dunapentelei és nagyperkátai vöröskereszt kórház; tovább működik Adonyban, Ercsiben és Rácalmáson. Az adonyi kórház új helyiségbe költözött, mert a Zichy-uradalom bérbe átván, az eddig kórház céljaira használt épület is a bérlő kapta meg. Az új helyiség a róm. kath. iskolában van igen célszerű berendezéssel az ágyak száma is 50-ről 75-re emelkedett. A kórház igazán mintaszerű vezetést mutat Huszár Dezsőné és Csön gedy Gyula kanonok mindenra

kiterjedő gondosságával, amely mindenkor tud a szükségletekről bőven gondoskodni, még a legnagyobb drágaság idején is. Az élelmickek összegyűjtésében, az áldozatkészség felhasználásában nagy buzgóságot fejtettek ki, azonkívül 3500 K. készpénzt is összeszedtek a köz-ség meg a járás területén, hogy évvél az összeggel a nehéz viszonyokat javítsák. A kórház 1916. évben 472 beteget ápolott. Ercsiben a háború kezdete óta gróf Wiempfen Siegfried tartja főgn saját költségén a kórházat, s abban külön orvost is alkalmaz, egyuttal minden föl-szerelést bőséggel megadott. Az orthopedikus, villanyos és ultra violetl sugaru berendezés teljesen modern és a modern gróf-család áldozatkészségét tanusítja. A kórháznak 1916-ban 302 beteget volt 15185 ápolási nappal. Rácalmáson a 100 ágyas kórház 801 beteget ápolat a Vöröskereszt központja által megtérített díjak ellenében. Helyi társadalom a katonák dohány és szivarigényeit elégítette ki, meg a karácsonyfájnepség költségeit fődözte.

A móri járás vöröskereszt kórházai.

A móri járásban megszűnt a bodajki és fehérvárcsurgói, de annál dícséretesebb buzgósággal működik a csakvári és a móri kórház Csákváron, miként már említettük, gróf Esterházy Mik-lós Mórca 60 ágyas kórháza szolgálja a sebesültek ápolását, még pedig a kincstár és a Vöröskereszt egyesület minden megterhelése nélkül, mert a grófi család fődöz minden

Egyes szám ára 4 fillér.

kiadást. Csákvár község egybélent maga is bőségesen teljesítette a hadijóteknyságot, részint, a helyi Vörös-Kereszt által rendezett gyűlésekben, részint pedig az által, hogy meztitlábás iskolás-gyermekeknek 1871 K. 40 f. értékű cipőt vásárolt, az erdélyi menekültek pedig dus karácsonyi ajándékkal látta el. Mór község Vörös-Kereszt kórházában a sebesültek ápolására 75 ágy szolgálat, amelyek közül 5 ágyat báró Trauttenberg Frigyes tart fönn saját költségén. A kórház 623 sebesült és beteg katonát kezelte a lemult évben, az ápolási napok száma pedig 19772 volt. A helyi Vörös-Kereszt egyesület nagy arányokkal teljesítette az emberbaráti jóteknyságot a sebesültekkel szemben, de ez a jóteknyság nagyobb kört is felölelt a szokottnál. A Péter és Pál-napi országos gyűléshez 1918 K. 76 f. összeget juttatott a mór társadalom a Vörös-Kereszt bürokródása folytán, maga az egyesület pedig a hadbavonultak családjait részint pénzzel, részint élelmiszerekkel gyámoltotta; kiosztott ezenkívül 79 köbméter tüzfát és a meztitlábás iskolásoknak 180 pár cipőt. Mór község vezető szerepet vitt a hadijóteknyság gyakorlásában, mert a nép nemcsak a kórházakat segítette, hanem az erdélyi menekülteknek is barát-ságos, meleg otthont adott. A lakosság 2812 K. 93 fillért gyűjtött erdélyi véreinknek és nagy mennyiségű élelmiszert, ruhát osztott ki önkéntes adomány gyanúán a felnőttek és gyermekek között.

Dr. Prohászka Ottokár Kecskevényen.

Megirtuk, hogy dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök Kecskevényen konferenciákat tartott a város uritársadalmának. Az Alföld gyönyörű metropolisa teljes elragadtatással van telítve a megyéspüspöktől és a város tekintélyes újságjában, a *Kecskevényi Naplóban* ennek meghatóan ad kifejezést:

Csak az tudna Prohászkaórl írni, — olvassuk az említett újságban — aki meg tudná közölni a lélelméjének és nagy szívének méreteit, Fotográfiaid le a napon nemcsak vakító fényét, hanem kösd le állandó hóforrásul a nap áldott melegét, ugy le tudod írni dr. Prohászka szellemi és szívilágát egyaránt. Annyi bizonyos, hogy ő volt ragyogó plánetája hitünknek, Kecskevény intelligenciája, a szív és lélek ünnepe köntősenek mondhatni; extazisában ünnepele és élvezte Prohászkaórl. Bámulum lángszellemét, aminőt évszázadok is csak ritkán produkálnak s amely szellemből kisu-gázott igazságok a mélységes filozófiának, bámulatos retorikának utánozhatlan remek magyar stílusnak olyan formáiban jelennek meg, melyek káprázata hozzak lelki szemünket.

Bámulum Prohászka erős hitét. Ha nem volna hitem, hinni tudnék csak azért, mert Prohászka is hisz, És ha nem hallottam volna soha Prohászka lelket, szívét

nyitó csodás beszédeit, hitre indítana az az áldozatos nagy szeretet, amely Prohászka szívét hevítte és a hősiesség magaslátára emeli. Határt nem ismer az áldozatokban, amikor az emberi lélek megmentéséről van szó. Ö nyolc órai munkaidőt követel a munka fiának, s Ö 12—14 órával dolgozik naponként, amikor mások földi, vagy örök bodogságáról van szó. Nem csoda, ha szereti Öt mindenki, vallás és osztály különbség nélkül, mert hát a szeretet a legjobb hittérítő. Abban a nagy harcban, amely az egy akol és egy pástorról szóló jóvendülés beteljesüléséig folyik az egyes vallások kö.ött, bizonyára az a vallás győz, amelynek legtöbb lesz a szeretete és Prohászkaója.

Csodálatos a nagy szellemek és szívek kihatása a népre, intelligenciára egyaránt. Dr. Prohászka szavaira több nemes gondolat kelt az intelligencia lelkében és több fenséges érzés a szívében, mint talán egyik hosszú sora alatt. A

jó feltételek, szent fogadások. férfias elhatározások fakadtak föl a lelkéből.

Megbámulum Prohászkaórl nagy szerepeiben, de még jobban csodálom hétköznapi szereplésében. A nagy elmék nagy része nagy akar maradni apró dolgaiban is és megközelíthetetlen az élet hétköznapi forgatagában is. De Prohászka egyszerű, természetes a társadalmi érintkezések minden formájában annélkül, hogy a leereszkedése által tekintélye fényt homályosítaná el. A fejedelmek egyéniségének nagysága a szolga személyzet szemében tűnik el, míg Prohászka a legközelebbi környezetében is nagy marad. Ahányszor közénk jön, a mi szemünkben — mindig nagyobb, ahányszor közénk jön, szívünk is mindig boldogabb.

Nagy igazságokat hirdetett, férfias igereket tettünk az igazságok megőrzésére és gyümölcsötletésére. Oh jöjj számon kérni igereit beteljesítését. Jószágos apostol, magyar nép atya, vigasztalója: dr. Prohászka.

Magyar fiúk sorsa az orosz fogságban.

Cebrián Istvánné grófinő, vörös-kereszties hölgy, a napokban tért vissza oroszországi utjáról. A fogolytáborokban tett látogatásairól a következőket mondotta el:

A fogolytáborokról szóló beszámolómal azzal kezdem, hogy európai Oroszországban és Szibériában tartózkodó fogoly katonáink sorsán sokat enyhített az orosz kormány legutóbbi ellenőrző látogatásunk óta. Megváltoztak az első időkben tapasztalt hiányos ellátási és egészségügyi viszonyok is. A magyar, osztrák és német foglyok legnagyobb része távol a fogolytáboroktól, külső gazdasági, ipari és kereskedelmi munkára vannak beosztva. Különösen szeretik a magyar munkásokat, munkájukat becsülik és méltányolják. Azoknak, akik magasabb altisztii vagy önkéntesi ranggal kerültek fogságba, kérésükre kiváltságos munkaalkalmat nyújtanak. A munkában levők hozzátartozói megnyugtatólására is megemlíthetem, hogy ezek a dolgozó foglyok, valamennyien makk egészségesegek, mert csak az ilyeneket választják ki közülük munkára.

Ezek a „kiadott” orosz foglyaink. Nem örzik őket, szabadon járhatnak, kelhetnek. A fogolytáborokban persze nincs ilyen nagy szabadságuk, de mindenesetre több idejük van, amennyiben nincsenek munkával megterhelve. Akik valamilyen művészi tehetséggel vannak megáldva, festenek, plasztikáznak, csaregnek s bizony sokszor igen csodálatos eszközökkel valóban csodálatreméltó dolgokat produkálnak.

Különösen a magyar fiúk zenei tehetsége ejti bámulatba az őroszokat. Trojkozaszokban, amikor ott voltam, magyar tanítók saját készítette hangszerükön olyan vonósnégyest rendeztek, hogy valóban művészi élvezetben volt részem s közöttük akad olyan is, aki társai számára emlékeztetől írja le az operapartitúrákat.

Az európai oroszországi fogolytáborok kisebb középületekből állanak. Az oroszországi táboroknál

jóval nagyobbak a szibériai táborok. Itt a fogoly legénység részére jobbra faépületeket építettek, amelyek teljes védelmet nyújtanak a Szibériában uralkodó nagy hideg ellen.

A foglyok ugyanazt az élelmet kapják, amit az őrszemélyzet. A szakácsszemélyzet, a foglyok közül kerül ki, rendes élelmük: káposzta, vörösrépa, burgonya, fekete és sárga kása, bab, azonkívül hetenkint háromszor kapnak hússeltét s a többi napokon az említett ételrendhez halat, reggelenként, sőt többször naponként teát is adnak nekik. Kenyereményiségük igen elégsző.

A foglyok ruházatának felújításáról általában nem gondoskodnak. A munkábanlevők azonban a munkaadók kötelesek ruházattal ellátni. A ruhahiány dacára nem nélkülözik az új ruhát, mert az osztrák-magyar kormány immár két ízben küldött ki a foglyok számára egyes ruhadarabokat. Így elsősorban ötszáz ezer majd négyszáz ezer kabátot, nadrágot, sapkát, cipőt.

A járványok, amelyek a háború első telén minden hadviselő államban oly rémesen pusztítottak, ott sem kerültek ki a fogolytáborokat és sok áldozatot szedtek. Most azonban a járványok teljesen megszűntek. A táborban most már hatalmas fertőtlenítő gépek, fürdők és mosdók vannak felállítva, ha pedig bármilyen megbetegedés történik, a beteget nyomban kórházba szállítják és gondos ápolásban van részük nekik is.

A postaforgalom az oláh háború óta rendkívül megnehezedett, a mennyiben azóta egyetlen vasúti vonalon bonyolódik le az egész. Ezenkívül az orosz cenzura bizalmatlansága miatt is nagy fennakadásban volt része a mi postánknak. Magyar cenzor nagyon kevés van és ennek a körülménynek, valamint annak, hogy idehaza nagyon hibásan írják a címeket, tudható az, hogy leveleink nagy része elvesz. Csomagok 8—10 hónap alatt érkeznek rendeltetési helyükre

mig a pénzküldemények kétharmada sem érkezik meg.

A grófné szerint a forradalom nem veszélyezteti a fogságban levő katonákat, a kik iránt az orosz hatóságok és az orosz nép részéről csak jóindulatot tapasztalt. Ha a multban szenvedésekben volt része az orosz fogságban levő embereinknek, az csak egyedül az orosz belügyek szervezelségének és a háború katasztrófái óriási méreteinek tudható be, nem pedig az oroszok kegyetlenségének és rosszindulatának.

HIREK.

— **Buzaszentelő.** Szerdán, Sz. Márk ünnepeán áldja meg az Egyház a gabonát, s könyörög Isten bő áldásáért. A Körmenet a székesgyházától indul a 7 órai sz. mise után, s a szeminárium templomában lesz a buzaszentelés. Soha sem volt nagyobb szükségünk az ég kegyelmére, mint most: csatlakozzunk áhitattal az egyház imájához.

— **Bírói vizsga.** Dr. Bóna Jenő törvényszéki jező letette az együttes ügyvédi és bírói vizsgát, dr. Deák József törvényszéki jező pedig a bírói vizsgát tette le.

— **Városatyák a tisztviselőért.** Befejezett tény, hogy az állam végre számabvehető megsegítéssel segítségükre siet az ország tisztviselőinek, akik a legkegyelenebbül érzik a háború remséges drágaságát. Székesfehérvár városatyái történelembe feljegyezni valót dícséretes elhatározást tettek. Nem várják az állam hivatalos intézkedését, mert hiszen minden nap elviselhetetlen keserűség a fixfizetéses tisztviselőnek, hanem megelőzik az állanot, s a holnapi közgyűlésen közös elhatározással sürögösen kimondják, hogy a tisztviselőknak 60—70 százalékos drágasági pótlékokat adnak. A tisztviselőknak nem kell kéri-niök, megalázodniök, könyörögniök. Székesfehérvár városatyái kultüremberék, nem teszik ki ennek a tisztviselőket. Mérélegelni tudják azt a nagy munkát, amelyeket a tisztviselő a világháboruban végeznek, meg tudják érteni azt a súlyos terhet és gondot, amelyet a háború drágasága elviselhetetlen tehértént rök a fix fizetések vállaira, s maguk állnak elő az igazságos megsegítéssel. Maguk követelik egyhangúilag az igazságosság nevében a tisztviselő megsegítését. Le a kalappal Székesfehérvár törvényhatósága előtt.

— **A polgári áruforgalom újabb szabályozása.** A magyar királyi államvasutak hivatalos lapja ma megjelent számában közli a polgári áruforgalom újabb szabályozási tárgyaló rendeletét. Áruforgalmi korlátozás nincs; a budapesti-központi, a budapest-balparti a szombathelyi a szegedi a zágrábi és bécsi üzletvezetőségek területén a korlátozás nem jelentékeny.

— **Báthoryné előadása.** Özv. Báthory Nándorné, a magyar csecsemővédelem lelkes apostola, hétfőn délután 3 órakor a főgimnázium dísztermében előkelő közönség jelenlétében élvezetes előadást tartott az anyák köre fontosságáról. Előadását kedves tapasztalati ismeretekkel fűszerezte, s különösen annak adott kifejezést, hogy Székesfehérvárott ebben a nagy, és rendkívül fontos nemzeti munkában a város mindennemű hölgyegyesülete vegyen részt. A csecsemővédelmi ügy ne legyen felekezeti ügy, abba minden vallásfelekezeti kivétel nélkül álljon bele a maga intézményeivel. A szép előadást éljenzéssel fogadta a közönség, s annak sorában ott láttuk gróf Széchenyi Viktor főispánt és nejét, Szögyény Marich Juliát és a város igen szép számú előkelőjét.

— **Hagyaték a múzeumnak.** Boldogult özv. Maté Pátrné végrendeletileg múzeumunknak hagyományozott egy régi, berakott díszítésű szekrényt, terjének a székesfehérvári országos kiállításon nyert kitüntető okmányát és ezüst érmét és 100 koronát. Dicséretre méltó eljárása példa arra, miként lehet a városunk mulajával összefüggő emléktárgyakról akként gondoskodni, hogy azok idegenbe ne kerüljenek, hanem a városi múzeumban mindvégig megőriztessenek.

— **Megint a villány.** Hogy hányadszorstesszük szavá, hamarjában nem tudjuk megmondani. Ép a napokban örvendeztettek meg azzal a kellemes (és a télen ugyancsak sokszor végigszenvedett) hírrel, hogy szénhiány miatt beszünteti a telep az üzemet. Ennek dacára este, helyesebben *délután* 8 órakor már égnek a lámpák. Déli világosság van, de azért kigyulnak a piszlakoló körték, mert hát a villágítás napárban így van. Hajnal előtt pedig, amikor még, különösen borús időben koromsötétség van, eloltják és az esetleges utasoknak a hajnali vonathoz tapogatózva kell kijutniok az állomásra. Hát kérjük szépen, ezen igazán nem lehet segíteni? Hát megváltoztatlan csudabogar az a villágítási naptár? Ahhoz még akkor sem szabad nyulni, amikor szén nincsen? Szörnyen furcsa.

— **Hadisegély és mezei munka.** A tavaszi mezei munka érdekében elrendelték, hogy minden olyan hadbanálló katona felesége, aki hadisegélyt kap, és testileg alkalmas munkára, köteles a katonai hatóság kívánságára mindennap legalább fél napig mezei munkát végezni. Ha vonakodnak a munkát elvállalni, a helyi hatóság megvizsgálja, hogy vonakodásuk megokolt-e és ha nem, akkor a hadisegélyt részben vagy egészben meg lehet vonni tőlük.

Falusi asszonyok, ez az irás nektek szól.

A szegény falusiaknak is nehéz a sornok, azok is ép úgy érzik a háború súlyát, az élelmiszerhiányt, a kenyértelességet, mint a város szegénye. Szegénynek városban, faluban egyaránt nehéz. A szegény, a hadbaronult felesége a falun is lisztjegyves. Cédulát kap, s arra a lisztet, a cukrot, meg miégymást. Keveset, szűkösen kap, mert nem futja bőven. Azután meg az is előfordul hogy semmi sincsen. Liszt se, cukor se, más se. Csak jegy, papíros, amit megenni nem lehet. Persze, hogy nagy ilyenkor az elkeseredés. Az elkeseredés azután a falu jegyzője ellen tör ki. A lisztelesség, a kevésség miatt az elkeseredés átka arra fordul. A túlmetlenkedő asszony azt hiszi, hogy a jegyző az oka. Adhatna, és még sem ad. Értelmes magyar falusi asszonyok! Veletek szót kell értenünk. A megélhetés bajai miatt ne szitkozódjatok. Hozzátartozóitok a frontokon nagyobb megpróbáltatásokat szenvednek és mégis némik. Néha hősök. Ha kevés az ennivalótok, annak nem a jegyző oka, okos asszony ilyesmit nem mondhat. A jegyző öröme legjobban, ha többet adhatna, ha állandóan kielegíthetné benneteket. Hisz ez neki kimondhatatlan könnyebbségül szolgál. A jegyzőt a rengeteg munka, a falu élelmészésének ügye, a katonai ügyek és ezer és ezer bajok, sürgős teendők nyomják, sorvasztják idegeit. A jegyző emberfeletti munkát végez a faluban. A jegyző a háború egyik hőse, mindenki azt esodálja, hogy még helyt tud állni. Kérdezzétek meg a főszolgabíróját, az alispánját, a főispánját, hogy mennyi dolga van a jegyzőnek. Akkor majd igazat adtok nekünk.

Ne türelmetlenség, kifakadás, gyűlölködés legyen a jó magyar faluban, hanem szeretet, megértés, törés, magyaros lélekkel viselt szenvedés. Ne lassunk rosszakarót, ellenséget abban, aki száz ügyünket intézi, aki sorvasztja idegeit a sok munkában, éretünk. A faluban a népek a jegyzőjével, a papjával, tanítójával magyaros megértésben kell lennie. Összefogva vállvetett munkát végezzenek. Testvért lassanak egymásban, akik egymáson segíteni akarnak. És segítenek is. Jóakaró vezetők őr. Nem szabad engedni, hogy a kevés ennivaló okozta elkeseredés az ellenkezőjét láttassa. A magyar asszony okos asszony. Megérti az értelmes beszédet.

Cukrot adnak a befőzéshez.

Arra kérek az Országos Közelelmezési Hivatalt, engedélyezzen a lakosság részére befőzési célokra a rendes havi cukormennyiségen felül pótmennyiséget is. A befőzésre tehát a lakosság nem lesz kénytelen a rendes havi cukormennyiséget felhasználni vagy pedig a befőzésről lemondani. Értesülésünk szerint a közlelmezési hivatal a kérelmet teljesíthetőnek találta.

— **A rokkanttelepek.** A székesfehérvári rokkanttelep ügyében, amelynek eszméjét dr. Polgár Iván cisztercita főgimnáziumi tanár tette fel, a városbázan értekezlet volt s azon a következők vettek részt: dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök, gróf Széchenyi Viktor főispán, dr. Saára Gyula polgármester, dr. Kerekes Lajos, dr. Polgár Iván, Kaltenecker Márton, Polcer Péter, Körmeny Péter, Rác Soma, Nagy Mihály, Lits Ferenc, Farkas Sándor és dr. Csütöry Emil (Csak úgy melleleg jegyezzük meg, hogy az újságírók a jó helyi szokás szerint elfelejtették meghívni. Erről a feledékenységéről különben legközelebb érdeme szerint fogunk mi is írni.) Az értekezlet a rokkanttelep kérdést tárgyalta, mivel azonban nem

volt körvonalazott programja az értekezletnek, semmit sem határoztak azon kívül, hogy elsősorban összeírják azokat a rokkantakat, akik igénybe akarják venni a rokkanttelepet és arra alkalmasak. Ennek megállapítása után az értekezlet újból fog a telep felállítása ügyében megbeszéléseket folytatni.

— **Felhívás zsiradékgyűjtésre.** Az öblegető (mosogató) vizekkel igen sok zsiradék megy veszendőbe. A Magyar Olaj és zsiripari központ most mozgalmat indít az ilyen zsiradéknak közhasznú célra való megmentése érdekében; ezt a célt a Bovormann-rendszerű zsiradékgyűjtés alkalmazása által kívánja elérni. A zsiráfogókat a magyar zsiratermelő részvénytársaság ingyen építi be s ebből kifolyóan senkinek költsége nem lesz. Mint hogy ezzel az eljárással a hazai ipar nagymennyiségű, eddig veszendőbe ment zsiradékhöz fog jutni. Ezáltal az emberi táplálékra alkalmas zsiradékokból eddig ipari célokra elvont zsiradékokat a közlelmezés javára ismét felszabadul és minthogy továbbá a gyűjtött zsiradékból termelt glicerin a hadsereg szükségleteire fog szolgálni, — nem kell különösképpen bizonyítani, hogy a zsiráfogó készítek beépítésével mindenki a hadviselés érdekeit mozdítja elő, tehát hazájának tesz szolgálatot.

— **Vészkijárat.** Tisztelt Főszervező ur! Engedje meg, hogy a városi hozzászólások után én is vészkijáratóhassak egy kicsit. Valami olyast akarok hozzáadni a sok hozzászóláshoz, amit minden nehézség nélkül megcsinálhatnak. Boldogult legénykoromból még emlékszem a rémes osztrák színházégre. Arra is emlékszem még, hogy azt írták akkor az újságok: azért volt nehéz a menekülés, mert az ajtók befelé nyíltak és a tómege megrohanása következtében alig lehetett kinyitni azokat. Első sorban tehát a meglevő ajtókat úgy kell megcsinálni minden nagyobb nyilvános épületen, hogy kifelé-befelé nyílhassanak, amint például a székesgyházban van. Mindenütt így legyen. Tudtommal nincsen így. Tisztelettel Dr. Vész Kijárat.

— **Drágítás, ami nem árdrágítás.** A kolozsvári itéltőbírta érdekes elvi jelentőségű határozatot hozott. Egy konkrét esetről kifolyólag kimondotta; hogy a borral való üzérkedés nem jtközik az árdrágításról szóló törvény rendelkezéseibe és így azt büntetni nem lehet. A döntés megokolása szerint a bor nem közszükségleti cikk és a léfentartáshoz nem okvetlenül szükséges. Szóval a borral szabad kizsákmányolást tizni. Dunántúli eszünknek ez nagyon „zu hoch.“

— **Fatalpu vezetők.** Emiitták, hogy a fatalpu cipő terjesztése ügyében a miniszter leiratot küldött A miniszter a bőr hiánya miatt a pótananyagok között elsősorban említi a fatalpu. Baj az, írja a miniszter, hogy az iparosok nem ismerik ennek készülesi módját. E bajon segitendő, a technológiai iparmuzeum Budapestben tanfolyamot rendez, s azon az iparosokat megtanítják a fatalpu készítésére. Az ott képzett iparosok vidéken és pedig főképpen iparkamarai székhelyeken szerveznek további tanfolyamokat Nagy akadálya a fatalpu elterjedésének a közönség idegenkedése. — Ezt pedig úgy kerüljük el — a miniszter szerint — hogyha a társadalom vezetői is fatalpu viselnek.

— **Hadmunkára osztják be a munkanélkülieket.** A honvédelmi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, s az szerint egyes hadianyagok előállításával foglalkozó és az üzem folytatására kötelezett gyárak és vállalatok kapnak ipari munkásokat. — A kormány ennél fogva megkeresi a törvényhatóságokat, hogy a munkanélküli szakmunkásokat írják össze és az erről szóló kimutatásban ezeket a munkásokat névszerint sorolják föl.

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer a Sitrk-pasztilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király-téri gyógy-szerlatában.

— **Bojtorján hajszesz korpásodás ellen; ügye 1 korona, 30 fillér.** Kapható Szűcs Róbert gyógyszerlatában.

AZ APOLLOBAN

legközelebb

bemutatásra kerül

MAGNÁS MISKA

* a sziniszazon legnagyobb sikerű operettje filmen.

FŐSZEREPLŐK: Berky Lili, Jákó Amália, Mészáros Alajos, Szirmai Imre, Várkonyi Mihály.

4. Szeplő, májfolt, pörsenés, arctisztatlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Lakteine), és az párszori használat után az arcot bársonymivá és hófehérré teszi. Egy kis tégely 1-20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűts Róbert gyógy-szertárban.

Színház.

Apollo mozgószínház hírei.

A dzsungel leánya Az Apollo színház igazgatója közli: szerdán és csütörtökön két nagyszerű sláger szerepel. Az egyik „A dzsungel leánya” című 3 felvonásos dráma, s annak egy része Afrika őserdeiben játszódik le. A másik sláger „A cigányvér” című 3 felv. hatásos dráma, szintén egyike a legszebb filmprodukcióknak. A műsor vidám részét „A kis liba” c. 2 felvonásos vígjáték képezi, melyet még a közkedvelt „Eikó hét aktualitása egészít ki. Előadások fél 7 és fél 9 órákor. Rendes helyárak.

Az Uránia mozgószínház hírei.

Az Uráni színház igazgatója közli: A Gólem (új példány) fantasztikus ghetto dráma 4 részben, nagyszabású pótműsorrall. Kizárólagos joggal április 25 és 26-án bemutatja az Uránia. Előadások fél 7 és fél 9 órákor.

Székesfehérvár szabad kir. város konyhája.

A városi konyhából étkezők előfizetőket értesítem, hogy folyó évi május hó 1-től kezdődőleg a nekik közellátás címén járó lisztmennyiségből hetenként és fejenként 42 dekát a városi lisztgyárodában visszatartok, hogy abból az étkezéshez szükségelt tészta-mennyiséget fedezhessem.

Ennek nyilvántartásáról gondoskodtam.

A napi étkezési jegyek ára, dacára a magasabban maximált zsír és húsáraknak, a régi marad.

Székesfehérvár 1917. évi április hó 23-án.

Kovács A. Sándor
tb. tanácsos.

Árverési hirdetés.

A székesfehérvári 3444. sz. tkvi betétben A 1 1828. hrszám alatt felvett Vásártéri 19 sz. lakóházat — amely Gaál Sándor és kiskorú gyermekei tulajdonát képezi — önkéntes árverésen eladni fogom.

Az árverést ügyvédi irodámban (Nádor-u. Koronafi ház) f. évi május hó 6-án délelőtt 9 órákor fogom megtartani.

Az árverési feltételekre nézve irodámban bővebb felvilágosítást nyerhetők.

Dr. Molnár János,
ügyvéd.

— Ujtás a női reform-fűzők terén; gyári lerakatot sikerült szereznem oly higiénikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! — Egyedüli elarúsítás egész megyére Vermes Frigyesnél. Blous újdonságok állandó raktára.

APRÓNIDITÉSEK

Kifutó-fluk. felvételnél Knazovitzky dívatáruházában.

Két előszobával bíró kétszobás esetleg 1-1 szobalaktás butorzzattal és villannyal azonnal kiadó. Ugyanott saját termésű bor és pálinka eladó. Gáztelep-utca 18.

Sár utca 4. sz. ház 1200 □ öl telekkel eladó. A kert veteményezésre alkalmas. Tudakozni ugyanott lehet.

Egy fiu tanulónak felvétetik Péte műteremben.

Gyári munkára fiut felvesz Rehorska kelme festő és vegy-tisztító gyár. Tóbak utca 21.

Tanulóleányok felvételnél Reszsky Zsófia nődivattermében Ybl Miklós utca 10.

Boltileányt azonnal felvesznek Rotter dohánytözséjében. Kossuth utca.

Schützer féle borotváló szappant Krausz Adolf fiai cég árusítja Székesfehérvár, Palotai utca.

Kereskedőknek üzleti érdekük, különösen a külvárosi kereskedőknek, hogy boljukban helybeli újságot is áruljanak. Emellett jó mellékes is, különösen a mostani áruhiányos világban. Az árusítás bizományként történik, az esetleg megmaradt példányokat visszazámmítják. Üzleti elarúsításra bármikor lehet jelentkezni a kiadóhivatalban. Levél, telefon útján is elintézhető. Telefon 208.

Lapkihordót, aki állandó helyekre hordja az újságot, felvesznek a kiadóhivatalban. Jó keresethez jut és mint mellékes foglalkozás is üzhető. Utcai elarúsításra is felvesznek több laparústót a kiadóhivatalban. 14 éven felüliek már alkalmazták. Kintő keresethez jut és mellékes foglalkozásként üzhető. Jelentkezni a kiadóhivatalban lehet.

Kis mindenestűt felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Uránia színház.

Szerdán és csütörtökön,
április hó 25 és 26-án:

A GOLEM

Dráma 4 részben.

Pompás kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órákor.

Rendes helyárak.

Megbízható fuvaros évi 5000 (ötezer) korona biztos keresettel alkalmazást nyerhet. Jelentkezni mindennap déli 12 től 2-ig lehet Széchenyi-u. 26 sz. a.

Alkalmas könyv ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Prohászka püspök: „Elmélkedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kisalaku kötetre osztott kiadása.

1. Roráte coeli vászonkötésben 2— K.
2. Gloria in Exelsis vászonkötésben 2— K
3. Jordán partjától Tábor-hegyig 3— K
4. Táborhegytől Bethániáig 2-20 K
5. Bethániától a Golgotháig 2— K
6. A keresztfa alatt 2— K
7. A feltámadott nyomában 2-40 K
8. A Szépszeretet Anyja 2— K
9. A pünkösdi lélek 1-60 K
10. A tulviliág tornácaiban 1-40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árát 20 százalékkal felemeljük.

Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhírű műve: Az élet művészete kötve 4-40 K

„ jellelem füzve 3— K

„ jellelem kötve 3-20 K

„ jellelem kötve 4-50 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Felsőkirálysor 20. számú

két utcára nyílló

KERESZT HÁZ

két nagy házhellyel

az udvarban külön épített

LAKÓHÁZ

mellékkeliségekkel, épített-sertésókkal, épített felszerekkel, kukuricagórékkel,

1.400 □-öi belsőtelekkel

akár nagy gazdálkodás, akár üzleti célra alkalmas,

szabadkézből eladó.

ÉRTESITÉST UGYANOTT.

Napszámós munkára évi rendszeres fizetés és magas jutalék mellett megbízható, idősebb embert keresnek. Jelentkezni mindennap déli 12 től 2 ig lehet Széchenyi-utca 26. sz. a.

Apollo - színház.

Szerdán és csütörtökön,
április hó 25 és 26-án

Adzsungel leánya

Dzsungel dráma 3 felv.

A cigányvér

Dráma 3 felvonásban.

A kis liba Elko-hét

Vígj. 2 felv. Aktuális.

Előadások fél 7 és fél 9 órákor kezdődnek.

RENDES HELYÁRAK.

ERTESITES!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudni, hogy a ...

Nádor kávéházat

megvettem, azt a mai naptól kezdve tovább vezetem.

Ebben a városban

nem vagyok ismeretlen, előbb a volt Elite kávéháznak voltam sok éven át a főpincére illetve tulajdonosa, később Satorlajuhelyen egyik nagy kávéház bérköje. — Törekvésem oda irányul, hogy a n. é. közönség igényeit kielégítem.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Tisztelettel

Messinger Mór

a Nádor kávéház tulajdonosa.

LEGDIVATOSABB NŐI ÉS LANYKA SELYEM- és SZALMAKALAPOK.

UJDONSÁG kalaptalak, virágok és szallagokban.

Nagy vá lasztik blousokban!

Bőr s sárcipők olcsó árban

kaphatók: Kováts Antalnál, Városház-tér.